

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 15.9.2014
COM(2014) 575 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας

Έκθεση Προόδου 2014
{SWD(2014) 280 final}

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας: βασική κινητήρια δύναμη παραγωγής γνώσης

Ο στόχος του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE) εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου του 2000 και προβλέπεται από την ίδια τη Συνθήκη της Λισαβόνας, του 2007. Στόχος είναι να διαμορφωθεί «ενιαίος χώρος έρευνας ανοικτός στον κόσμο και βασιζόμενος στην Εσωτερική Αγορά, στον οποίο οι ερευνητές, οι επιστημονικές γνώσεις και η τεχνολογία κυκλοφορούν ελεύθερα και μέσω του οποίου η Ένωση και τα κράτη μέλη ενισχύουν τις επιστημονικές και τεχνολογικές τους βάσεις, την ανταγωνιστικότητά τους και την ικανότητά τους να αντιμετωπίζουν συλλογικά τις μεγάλες προκλήσεις»¹.

Το 2011 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε από τους εμπλεκόμενους φορείς, σε επίπεδο ΕΕ, κρατών μελών και ενδιαφερόμενων μερών, να καλύψουν τα κενά που απομένουν και να ολοκληρώσουν τον EXE έως το 2014, προκειμένου να δημιουργηθεί μία πραγματικά ενιαία αγορά γνώσης, έρευνας και καινοτομίας.

Η ανακοίνωση του 2012 με τον τίτλο «Μια ενισχυμένη σύμπραξη του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας για αριστεία και ανάπτυξη» (εφεξής «η ανακοίνωση για τον EXE»)² έθεσε πέντε προτεραιότητες για δράση: αποτελεσματικότερα εθνικά συστήματα έρευνας· βελτιστοποιημένη διακρατική συνεργασία και ανταγωνισμός· ανοικτή αγορά εργασίας για τους ερευνητές· ισότητα μεταξύ των δύο φύλων και ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στην έρευνα· βελτιστοποιημένη κυκλοφορία, πρόσβαση και μεταφορά των επιστημονικών γνώσεων, μέσω και του ψηφιακού EXE. Συμπληρώνοντας αυτήν τη σύμπραξη, η Επιτροπή εξέδωσε το 2012 δύο ακόμη ανακοινώσεις, με θέμα «Βελτίωση της πρόσβασης στις επιστημονικές πληροφορίες: Αύξηση της απόδοσης των δημόσιων επενδύσεων στην έρευνα»³ και «Ενίσχυση και επικέντρωση της διεθνούς συνεργασίας της ΕΕ στην έρευνα και καινοτομία: μια στρατηγική προσέγγιση»⁴.

Οι αρχές του EXE είναι πλήρως ενσωματωμένες στην εμβληματική πρωτοβουλία «Ένωση καινοτομίας» της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», που αποσκοπεί στην προώθηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης.

Βασιζόμενη στην έκθεση προόδου του 2013 για τον EXE, η παρούσα έκθεση συνοψίζει την πρόοδο που σημειώθηκε προς την κατεύθυνση της ολοκλήρωσης του EXE, ενώ το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής *Facts and Figures* (εφεξής «δεδομένα και αριθμητικά στοιχεία») παρέχει λεπτομερέστερη ανάλυση.

Δεδομένης της διάστασης της εσωτερικής αγοράς που διαθέτει ο EXE και του αντίκτυπού του στις επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία, η παρούσα έκθεση ανταποκρίνεται επίσης στο στρατηγικό θεματολόγιο για την Ένωση σε εποχή αλλαγών, που εγκρίθηκε από τα κράτη

¹ COM(2012) 392 final

² ομοίως

³ COM(2012) 401 final

⁴ COM(2012) 497

μέλη στη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου του 2014, ιδίως όσον αφορά την προτεραιότητα «Ένωση απασχόλησης, ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας».

2. ΚΥΡΙΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ EXE

Η έκθεση προόδου του 2014 παρέχει συνολική εικόνα της προόδου που σημειώθηκε όσον αφορά τις προτεραιότητες του EXE σε όλα τα κράτη μέλη και σε μερικές συνδεδεμένες χώρες⁵. Στην έκθεση προόδου του 2013 παρατίθεται επισκόπηση του πολιτικού πλαισίου, των μέτρων που ελήφθησαν και των πρώτων αποτελεσμάτων. Στην έκθεση προόδου του 2014 παρατίθενται τα νέα και επικαιροποιημένα μέτρα που θεσπίστηκαν σε εθνικό επίπεδο, ενώ για πρώτη φορά παρουσιάζονται συγκριτικά με τις δράσεις του EXE που υλοποιήθηκαν σε εθνικό επίπεδο από οργανισμούς χρηματοδότησης της έρευνας και ερευνητικούς οργανισμούς.

2.1. Αποτελεσματικότερα εθνικά συστήματα έρευνας

Η βελτίωση της ποιότητας της κατάστροφης στρατηγικών έρευνας και καινοτομίας και της διαδικασίας χάραξης πολιτικής αποτελεί έναν από τους τρεις μεταρρυθμιστικούς άξονες που έχουν προσδιοριστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ανακοίνωσή της με τον τίτλο «Η έρευνα και η καινοτομία ως πηγές ανανέωσης της ανάπτυξης»⁶, για τη βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων δαπανών για έρευνα και καινοτομία. Από τα δεδομένα και τα αριθμητικά στοιχεία συνάγεται ότι τα εθνικά συστήματα έρευνας έχουν εναρμονιστεί περισσότερο με τις προτεραιότητες του EXE. Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει εθνική στρατηγική για την έρευνα και καινοτομία.

Εξακολουθούν να υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών, όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο κατανέμεται η χρηματοδότηση της έρευνας. Ενώ διαπιστώνεται σε όλα τα κράτη μέλη ανταγωνιστική χρηματοδότηση βάσει έργων, η έκτασή της ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των χωρών⁷. Η αξιολόγηση από ομότιμους κριτές εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη. Ωστόσο, δεν υπάρχουν συμφωνημένα πρότυπα για τις θεμελιώδεις αρχές της διεθνούς αξιολόγησης από ομότιμους κριτές.

Η σύνδεση της θεσμικής αξιολόγησης των επιδόσεων με τη θεσμική χρηματοδότηση αποτελεί επίσης ισχυρό εργαλείο για την προώθηση του ανταγωνισμού στην έρευνα και την αύξηση της αποτελεσματικότητας των εθνικών δαπανών. Πράγματι, ενώ 12 κράτη μέλη αναφέρουν ότι εφαρμόζουν πολιτικές για την κατανομή της θεσμικής χρηματοδότησης με βάση τις επιδόσεις, αυτό φαίνεται να εφαρμόζεται ευρύτερα στην πράξη, συγκεκριμένα από τους χρηματοδοτικούς φορείς σε 16 κράτη μέλη⁸.

⁵ Δηλαδή στην Ελβετία, στη Νορβηγία, στην Ισλανδία, στη Σερβία, στο Μαυροβούνιο και στην Τουρκία
⁶ COM(2014) 339 final

⁷ Έκθεση δεδομένων και αριθμητικών στοιχείων, τμήμα «Competition for public funding» (Ανταγωνισμός για δημόσια χρηματοδότηση)

⁸ Επιπλέον, σχεδόν το 70% των ιδρυμάτων που συμμετείχαν στην έρευνα του EXE του 2014 ανήκουν σε οργανισμούς των οποίων η χρηματοδότηση υπόκειται σε θεσμική αξιολόγηση.

2.2. Βελτιστοποιημένη διακρατική συνεργασία και ανταγωνισμός

Από κοινού αντιμετώπιση των μεγάλων προκλήσεων

Η διακρατική συνεργασία μεταξύ κρατών μελών σε επίπεδο προγράμματος αυξάνεται και αποτελεί μέρος των εθνικών στρατηγικών σε 16 κράτη μέλη. Οι πρωτοβουλίες κοινού προγραμματισμού (ΠΚΠ) συμβάλλουν όλο και περισσότερο στην εναρμόνιση των εθνικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων με κοινά θεματολόγια σε επίπεδο ΕΕ για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων. Αρκετά κράτη μέλη έχουν αρχίσει να καταρτίζουν εθνικά σχέδια δράσης, χάρτες πορείας και στρατηγικές στον τομέα των ΠΚΠ στις οποίες συμμετέχουν, με σκοπό την ενίσχυση της προσήλωσής τους στα στρατηγικά θεματολόγια έρευνας των ΠΚΠ.

Η στρατηγική προσοχή στη διεθνή συνεργασία αυξάνεται επίσης στο πολιτικό θεματολόγιο. Εννέα κράτη μέλη έχουν προβλέψει ειδικές διατάξεις για την προώθηση της διεθνούς επιστημονικής συνεργασίας.

Ερευνητικές υποδομές

Για την ανάπτυξη και υλοποίηση των ερευνητικών υποδομών, 22 κράτη μέλη έχουν εγκρίνει εθνικούς χάρτες πορείας για τις ερευνητικές υποδομές. Πέντε από αυτούς έχουν επικαιροποιηθεί από το 2013. Ωστόσο, οι εθνικοί χάρτες πορείας δεν αναφέρουν με συνέπεια τους δεσμούς με τον οδικό χάρτη του Ευρωπαϊκού Στρατηγικού Φόρουμ για τις υποδομές έρευνας (ESFRI) και με τις δημοσιονομικές δεσμεύσεις για την ανάπτυξη των ερευνητικών υποδομών που προσδιορίζονται από το ESFRI και άλλων ερευνητικών υποδομών παγκόσμιας κλάσης.

Είναι εφικτή η ολοκλήρωση και η έναρξη της κατασκευής τουλάχιστον του 60% των έργων του χάρτη πορείας του ESFRI έως το 2015⁹. Η τελευταία ιεράρχηση των έργων του χάρτη πορείας του ESFRI εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας τον Μάιο του 2014 και θα δώσει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη και την Επιτροπή να παράσχουν πρόσθετη στήριξη για την επίτευξη του εν λόγω στόχου.

Η έναρξη ισχύος του κανονισμού για την κοινοπραξία ευρωπαϊκής ερευνητικής υποδομής (KEEY), το 2009, κατέστησε δυνατή την από κοινού δημιουργία και λειτουργία επτά ερευνητικών υποδομών ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. Η προοπτική να φθάσουν οι KEEY περίπου τις 15 έως το 2015 δείχνει ότι η δυναμική ενισχύεται.

2.3. Ανοικτή αγορά εργασίας για τους ερευνητές

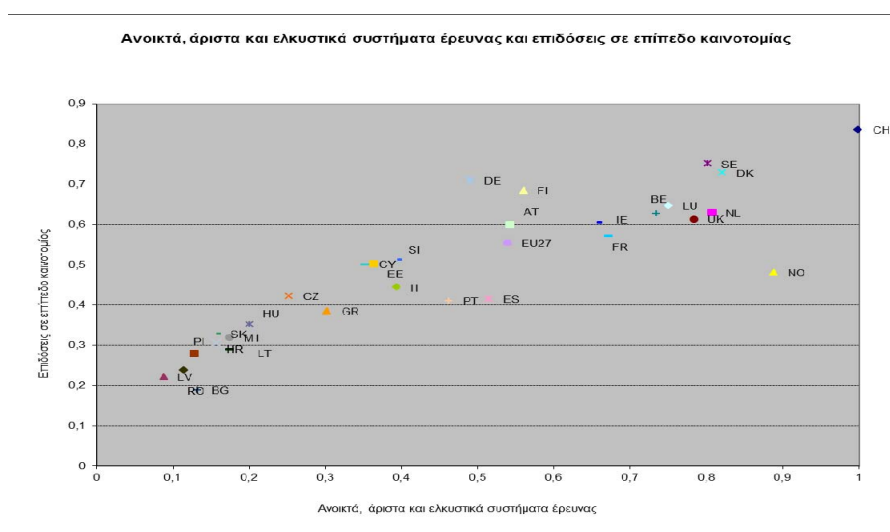
Σύμφωνα με στοιχεία, μολονότι ο αριθμός των υποψήφιων διδασκόντων στην ΕΕ εξακολουθεί να αυξάνεται, εν τούτοις αυτοί δεν διαθέτουν τις κατάλληλες δεξιότητες για εργασία εκτός ακαδημαϊκού πλαισίου¹⁰. Η εφαρμογή των αρχών για καινοτόμες διδακτορικές σπουδές, του 2011, από κράτη μέλη και ιδρύματα διευκολύνει τους ερευνητές στην απόκτηση νέων δεξιοτήτων και ενισχύει την απασχολησιμότητά τους, κυρίως εκτός ακαδημαϊκού πλαισίου.

⁹ Σύμφωνα με τη δέσμευση 5 της εμβληματικής πρωτοβουλίας «Ένωση καινοτομίας»

¹⁰ Μελέτη MORE II: http://ec.europa.eu/euraxess/pdf/research_policies/more2/Final%20report.pdf

Αν και το 45% των ερευνητών της ΕΕ δραστηριοποιείται στον ιδιωτικό τομέα, μόνο το 10% των υποψήφιων διδασκόντων δηλώνουν ότι έχουν καταρτισθεί στον τομέα των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και την επιχειρηματικότητα¹¹. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν κάνει χρήση των διαθέσιμων διαρθρωτικών ταμείων για τη συγχρηματοδότηση των νέων δομών διδακτορικής εκπαίδευσης. Επιπλέον, η ανοικτή διαδικασία πρόσληψης επιτρέπει στα ερευνητικά ιδρύματα να προσλαμβάνουν τους καλύτερους ερευνητές σε όλα τα στάδια της σταδιοδρομίας τους και προάγει την πραγματική γεωγραφική κινητικότητα. Ο αντίκτυπος της έρευνας των μετακινούμενων ερευνητών είναι σχεδόν κατά 20% υψηλότερος από εκείνων που ποτέ δεν μετακινήθηκαν στο εξωτερικό¹².

Σύμφωνα με στοιχεία, οι ανοικτές διαδικασίες συμβαδίζουν με την καινοτομία, δηλαδή χώρες με ανοικτά και ελκυστικά συστήματα έρευνας¹³ σημειώνουν πολύ καλές επιδόσεις από άποψη καινοτομίας.

Πηγή: Υπολογισμοί της ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας με βάση τον πίνακα αποτελεσμάτων του 2014 για την Ένωση καινοτομία

Τα κράτη μέλη συμφώνησαν¹⁴ να συστήσουν ομάδα εργασίας σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς, με σκοπό τη δημιουργία δέσμης επαγγελματικών εργαλείων για ανοικτές, διαφανείς και αξιοκρατικές διαδικασίες πρόσληψης, με βάση την ορθή πρακτική. Σύμφωνα με τα στοιχεία, ορισμένα κράτη μέλη, όπως η Αυστρία, η Ιταλία και η Πολωνία, έχουν θεσπίσει εθνική νομοθεσία που ορίζει ότι οι κενές θέσεις στα δημόσια ερευνητικά

¹¹ Μελέτη MORE II. Γίνεται ολοένα και πιο αποδεκτό ότι οι σημερινοί υποψήφιοι διδάκτορες δεν εκπαιδεύονται μόνο για ακαδημαϊκή σταδιοδρομία, αλλά θα ακολουθούν όλο και περισσότερο σταδιοδρομία εκτός ακαδημαϊκού πλαισίου. Αυτό απαιτεί την ικανότητα προσαρμογής σε άλλο περιβάλλον, την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων, καθώς και την ορθή κατάρτιση.

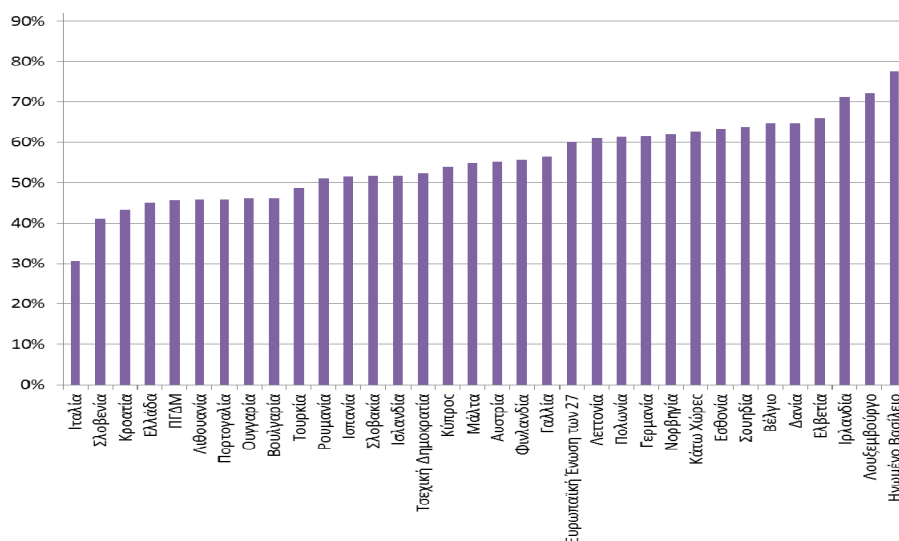
¹² Δεδομένα και αριθμητικά στοιχεία, τμήμα «Open, transparent and merit based recruitment of researchers» (Ανοικτές, διαφανείς και αξιοκρατικές διαδικασίες πρόσληψης ερευνητών)

¹³ Με βάση τους εξής τρεις δείκτες του πίνακα αποτελεσμάτων για την Ένωση καινοτομίας: διεθνείς επιστημονικές συνδημοσιεύσεις, επιστημονικές δημοσιεύσεις που συγκαταλέγονται στο 10% που αποτελούν το αντικείμενο των περισσότερων παραπομπών, διδακτορικοί φοιτητές άλλης υπηκοότητας εκτός των χωρών της ΕΕ.

¹⁴ Στο πλαίσιο σεμιναρίου αμοιβαίας μάθησης που διοργανώθηκε το 2014 από την Επιτροπή Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και Καινοτομίας (ERAC) .

ιδρύματα πρέπει να δημοσιεύονται σε διεθνείς ιστότοπους αναζήτησης θέσεων εργασίας ερευνητών, π.χ. στον ιστότοπο EURAXESS Jobs¹⁵. Το 2013, αναρτήθηκαν στον ιστότοπο EURAXESS Jobs περισσότερες από 40.000 θέσεις εργασίας ερευνητών σε περισσότερα από 7.500 ιδρύματα, με συνεργασίες μεταξύ των κορυφαίων διαδικτυακών πυλών αναζήτησης θέσεων εργασίας ερευνητών. Ωστόσο, εξακολουθούν να υφίστανται μεγάλες ανισότητες μεταξύ των κρατών μελών, όσον αφορά τις πρακτικές ανοικτών διαδικασιών πρόσληψης. βλ. διάγραμμα κατωτέρω.

Ποσοστό των πανεπιστημιακών ερευνητών που είναι ικανοποιημένοι από τον βαθμό στον οποίο οι κενές θέσεις ερευνητών προκηρύσσονται και γνωστοποιούνται από το οικείο ίδρυμα, Ευρώπη, 2012 (%)

Πηγή: Μελέτη MORE2

2.4. Ισότητα μεταξύ των δύο φύλων και ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στην έρευνα

Τα θέματα ισότητας των φύλων στην έρευνα και την καινοτομία έχουν αποκτήσει μεγαλύτερη βαρύτητα στα προγράμματα πολιτικής σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, καθώς και εντός ερευνητικών οργανισμών. Οι πρωτοβουλίες από την πλευρά της προσφοράς, οι οποίες στοχεύουν ατομικά σε γυναίκες επιστήμονες, συμπληρώνονται σταδιακά από πολιτικές από την πλευρά της ζήτησης, οι οποίες στοχεύουν σε θεσμικές αλλαγές στους ερευνητικούς οργανισμούς με πιο μακροπρόθεσμα διαρθρωτικά αποτελέσματα. Σε περισσότερα από τα μισά κράτη μέλη έχουν θεσπιστεί ειδικές νομοθετικές διατάξεις και/ή εθνικές στρατηγικές για την ισότητα των φύλων στη δημόσια έρευνα. Από τα δεδομένα και αριθμητικά στοιχεία προκύπτουν σημαντικές συσχετίσεις ανάμεσα στα μέτρα που λαμβάνονται σε επίπεδο ερευνητικών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων για την ισότητα των φύλων, και στην ύπαρξη εθνικών νομοθετικών διατάξεων, στρατηγικών και/ή κινήτρων για την προώθηση θεσμικών αλλαγών¹⁶.

¹⁵ jobs.euraxess.org

¹⁶ Έκθεση δεδομένων και αριθμητικών στοιχείων, τμήμα «Gender equality and gender content in research» (Ισότητα των φύλων και διάσταση του φύλου στο αντικείμενο της έρευνας)

Ωστόσο, ο ρυθμός των αλλαγών είναι υπερβολικά αργός και παραμένουν ακόμη πολλές διαφορές μεταξύ των χωρών. Η διατήρηση των προκαταλήψεων λόγω φύλου κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής σταδιοδρομίας, της έλλειψης ισορροπίας μεταξύ των φύλων σε θέσεις λήψης αποφάσεων και της απουσίας της διάστασης του φύλου από τα ερευνητικά προγράμματα παραμένουν κοινές προκλήσεις. Χρειάζονται περισσότερες κοινές προσπάθειες και συστημική στρατηγική με στόχο την πιο μακροπρόθεσμη θεσμική αλλαγή του ευρωπαϊκού ερευνητικού συστήματος.

2.5. Βελτιστοποιημένη κυκλοφορία, πρόσβαση και μεταφορά των επιστημονικών γνώσεων, μέσω και του ψηφιακού EXE.

Ανοικτή πρόσβαση σε δημοσιεύσεις και δεδομένα

Η ανοικτή πρόσβαση σε δημοσιεύσεις ερευνητικών αποτελεσμάτων και σε ερευνητικά δεδομένα υποστηρίζεται από αυξανόμενο αριθμό πανεπιστημίων, ερευνητικών κέντρων και οργανισμών χρηματοδότησης σε ολόκληρη την Ευρώπη. Οι ενδιαφερόμενοι οργανισμοί δραστηριοποιούνται έντονα, μέσω της πλατφόρμας ενδιαφερόμενων φορέων του EXE, η οποία δημιουργήθηκε ως ανταπόκριση στην ανακοίνωση του 2012. Μέχρι τώρα, 20 κράτη μέλη έχουν λάβει συγκεκριμένα μέτρα στήριξης της ανοικτής πρόσβασης σε ερευνητικές δημοσιεύσεις, αλλά μόνο πέντε έχουν θεσπίσει ειδικές διατάξεις για την ανοικτή πρόσβαση σε ερευνητικά δεδομένα. Ιδιαίτερη προσοχή αποδίδουν τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο της ERAC, στην επαναχρησιμοποίηση ερευνητικών δεδομένων, η οποία εξακολουθεί να προσκρούει σε ορισμένα υπαρκτά ή φαινομενικά εμπόδια, μεταξύ των οποίων εμπόδια νομικής, τεχνικής, οικονομικής και κοινωνικοπολιτισμικής φύσης, καθώς και εκείνα που συνδέονται με την εμπιστοσύνη.

Ωστόσο, οι εθνικές πολιτικές, πρωτοβουλίες και πρακτικές παραμένουν κατακερματισμένες και ορισμένες δεν αντιστοιχούν ακριβώς στον ορισμό της ανοικτής πρόσβασης από την ΕΕ¹⁷.

Μεταφορά γνώσης και ανοικτή καινοτομία

Τα κράτη μέλη εξακολουθούν να καταστρώνουν και να θέτουν σε εφαρμογή εθνικές στρατηγικές μεταφοράς γνώσης. Αυτό επιτυγχάνεται κυρίως με τους εξής τρόπους: βελτιωμένη αναγνώριση και επαγγελματικοποίηση των δραστηριοτήτων μεταφοράς γνώσης, ενίσχυση του ρόλου των γραφείων μεταφοράς γνώσης και λήψη μέτρων που διευκολύνουν την αλληλεπίδραση, τη στρατηγική σύμπραξη και την κατάρτιση κοινών ερευνητικών θεματολογίων μεταξύ ακαδημαϊκού χώρου και βιομηχανίας, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ. Έτσι βελτιώνεται η αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στην αγορά. Μολονότι στα περισσότερα κράτη μέλη λειτουργούν ισχυροί μηχανισμοί υποστήριξης πολιτικής για τη μεταφορά γνώσης, στα μισά κράτη μέλη αυτό δεν μεταφράζεται σε χρηματοδοτική στήριξη.

¹⁷ Η ανοικτή πρόσβαση μπορεί να οριστεί ως η πρακτική δωρεάν παροχής διαδικτυακής πρόσβασης σε επιστημονικές πληροφορίες. Στο πλαίσιο της έρευνας και ανάπτυξης, η ανοικτή πρόσβαση εστιάζει συνήθως στην πρόσβαση σε «επιστημονικές πληροφορίες», που παραπέμπει σε δύο κύριες κατηγορίες: ερευνητικά επιστημονικά άρθρα που έχουν αξιολογηθεί από ομότιμους κριτές (δημοσιευμένα σε επιστημονικά περιοδικά) και δεδομένα επιστημονικής έρευνας (δεδομένα που χρησιμοποιούνται ως βάση δημοσιεύσεων και/ή ανεπεξέργαστα δεδομένα).

Ψηφιακός EXE

Δεν έχουν αναπτυχθεί καταλλήλως σε όλη την Ευρώπη υποδομές που να εγγυώνται την πρόσβαση όλων στη γνώση η οποία πηγάζει από την ανοικτή πρόσβαση στα αποτελέσματα της έρευνας που διεξάγεται με δημόσια χρηματοδότηση, καθώς και την αξιοποίηση της γνώσης αυτής από όλους. Με σκοπό την αποτελεσματική χρήση των πόρων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιταχύνουν τις προσπάθειες να ενώσουν τις δυνάμεις τους και να εφαρμόσουν κοινές στρατηγικές με βάση το μέχρι τώρα έργο, ώστε να αξιοποιηθούν στο έπακρο οι τρέχουσες επενδύσεις σε θεσμικές, εθνικές ή ανά επιστημονικό κλάδο υποδομές δεδομένων¹⁸. Αυτό θα μπορούσε επίσης να περιλαμβάνει προσπάθειες ενθάρρυνσης των μη εμπορικών επιλογών δημοσίευσης με ανοικτή πρόσβαση.

2.6. Οριζόντια θέματα: ενσωμάτωση της διεθνούς διάστασης σε όλες της προτεραιότητες του EXE

Είναι σημαντικό, στην περαιτέρω ανάπτυξη του EXE, να ενσωματώνεται η διεθνής διάσταση σε όλες του τις προτεραιότητες. Με τον τρόπο αυτό η Ευρώπη θα εδραιώσει τη θέση της ως παγκόσμια δύναμη στον τομέα της έρευνας, θα προσελκύσει και θα κρατήσει τους καλύτερους ερευνητές, θα διατηρήσει την ανταγωνιστικότητά της και θα καταστήσει δυνατή τη μελλοντική συνεργασία με παγκόσμιους ερευνητικούς εταίρους.

2.7. Συμμόρφωση προς τον EXE

Δεν υπάρχει μία ενιαία πορεία προς την υλοποίηση του EXE. Ο ρυθμός και ο βαθμός υλοποίησης του EXE εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις εθνικές συνθήκες και ενισχύονται με στοχευμένες πολιτικές σε επίπεδο κρατών μελών.

Η υλοποίηση του EXE ποικίλλει μεταξύ των ερευνητικών οργανισμών. Στα δεδομένα και αριθμητικά στοιχεία παρουσιάζονται στοιχεία για οργανισμούς ομαδοποιημένους ανάλογα με τη «συμμόρφωσή» τους προς τις δράσεις του EXE¹⁹ που προτείνονται στην ανακοίνωση του 2012. Έχουν προσδιορισθεί δύο κύριες ομάδες: οι «συμμορφούμενοι προς τον EXE» οργανισμοί, οι οποίοι έχουν ήδη υλοποιήσει τις περισσότερες από τις δράσεις του EXE, και οι «περιορισμένης συμμόρφωσης προς τον EXE» οργανισμοί, οι οποίοι δεν έχουν υλοποιήσει τις δράσεις του EXE ή τις έχουν υλοποιήσει μόνο σε περιορισμένο βαθμό. Από την ανάλυση προκύπτει ότι τα συμμορφούμενα προς τον EXE ιδρύματα υπερисχύουν στα περισσότερα κράτη μέλη, με την εξαίρεση επτά χωρών (όπου τα ποσοστά των δύο κατηγοριών είναι παρόμοια ή όπου υπερισχύουν οι περιορισμένης συμμόρφωσης προς τον EXE οργανισμοί). Οι μικροί οργανισμοί²⁰ φαίνεται να συμμορφώνονται λιγότερο προς τον EXE από ό,τι οι μεγάλοι²¹.

¹⁸ COM(2012) 401 final

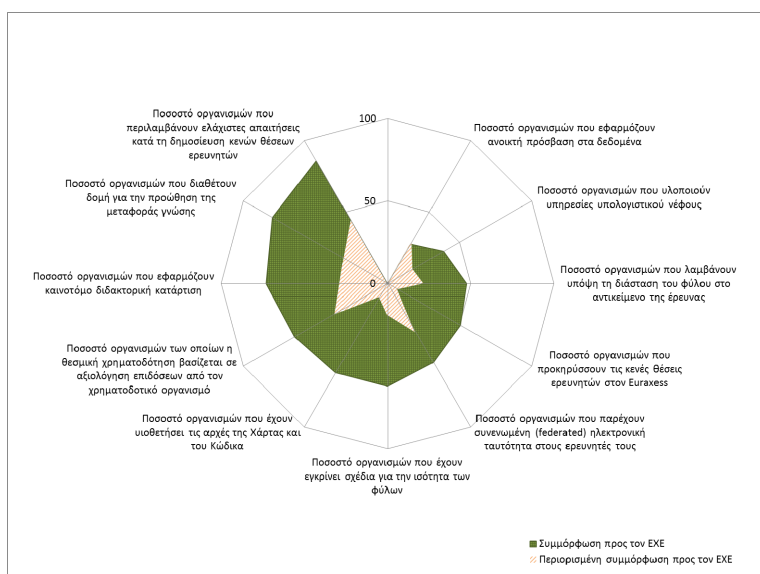
¹⁹ Οι δράσεις που ελήφθησαν υπόψη δεν συσχετίζονται. Στην ανάλυση συμπεριλήφθηκαν μόνο δράσεις που διαφοροποιούν την υλοποίηση του EXE.

²⁰ Δηλαδή με λιγότερους από 300 ερευνητές, προκειμένου για πανεπιστήμια, και λιγότερους από 100 ερευνητές, προκειμένου για ερευνητικά ιδρύματα

²¹ Έκθεση δεδομένων και αριθμητικών στοιχείων, τμήμα «Why ERA?» (Τι εξυπηρετεί ο EXE;)

Επιπλέον, ο βαθμός υλοποίησης των διαφόρων δράσεων του EXE διαφέρει μεταξύ των δύο ομάδων. Για παράδειγμα, το κατωτέρω γράφημα δείχνει ότι, στην ομάδα των συμμορφούμενων προς τον EXE οργανισμών, σχεδόν το 90% αυτών περιλαμβάνουν συχνά ελάχιστες απαιτήσεις όταν δημοσιεύουν τις κενές θέσεις εργασίας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό μεταξύ των περιορισμένης συμμόρφωσης προς τον EXE οργανισμών είναι μικρότερο από 50%. Η ανάλυση που παρουσιάζεται στα δεδομένα και αριθμητικά στοιχεία δείχνει επίσης ότι ακόμη και οι συμμορφούμενοι προς τον EXE οργανισμοί πρέπει να καταβάλουν μεγαλύτερη προσπάθεια. Για παράδειγμα, μόνο το 50% των συμμορφούμενων προς τον EXE οργανισμών προκηρύσσουν συχνά τις κενές θέσεις εργασίας στον ιστότοπο EURAXESS.

Ποσοστό των οργανισμών που υλοποιούν ορισμένες από τις δράσεις του EXE στις δύο σημαντικότερες ομάδες οργανισμών

Πηγή: Έρευνα του EXE, 2014

Τέλος, οι ερευνητές των συμμορφούμενων προς τον EXE οργανισμών τείνουν να παράγουν μεγαλύτερο αριθμό δημοσιεύσεων και αιτήσεων για διπλώματα ευρεσιτεχνίας, οι οποίες αναγνωρίζονται ως παράγοντες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη και την απασχόληση.

2.8. Ολοκλήρωση του EXE

Στην ανακοίνωση για τον EXE προσδιορίζονται τέσσερις προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση του EXE: μεταρρυθμίσεις των κρατών μελών σε όλους τους τομείς προτεραιότητας του EXE, ταχεία υλοποίηση των προτεραιοτήτων που αναφέρονται στην ανακοίνωση από τα ενδιαφερόμενα μέρη του τομέα της έρευνας, αυξημένη στήριξη των εθνικών πολιτικών για τον EXE από την Επιτροπή και διαφάνεια στην παρακολούθηση.

Τα κράτη μέλη είναι οι πρωταρχικοί παράγοντες για την εισαγωγή των μεταρρυθμίσεων του EXE σε εθνικό επίπεδο και τη στήριξη της υλοποίησής τους από τους οργανισμούς χρηματοδότησης της έρευνας και τους ερευνητικούς οργανισμούς. Εισάγουν σταδιακά τις μεταρρυθμίσεις του EXE στα ετήσια εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ), καθώς

19 ΕΠΜ περιείχαν δράσεις του EXE το 2014, σε σύγκριση με μόνο 11 το 2013. Στο πλαίσιο της Επιτροπής Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και Καινοτομίας (ERAC), τα κράτη μέλη έχουν αναλάβει να επεξεργασθούν κοινή διάρθρωση υποβολής εκθέσεων, από το 2014, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου για τα προσεχή έτη, με σκοπό τη συνεπή ανταπόκριση στις προτεραιότητες του EXE. Στο Συμβούλιο ανταγωνιστικότητας του Φεβρουαρίου του 2014, τα κράτη μέλη δεσμεύθηκαν να καταρτίσουν, έως τα μέσα του 2015, χάρτη πορείας του EXE σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ο οποίος θα κατευθύνει την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων του EXE σε εθνικό επίπεδο. Μερικά κράτη μέλη έχουν αρχίσει να καταρτίζουν εθνικούς χάρτες πορείας του EXE, για να επιστευσθεί η υλοποίηση του EXE και να διασφαλισθεί η ανταγωνιστικότητα και η ελκυστικότητα της Ευρώπης παγκοσμίως²².

Οι ενδιαφερόμενοι οργανισμοί αποτελούν βασικούς παράγοντες για την πρόοδο όσον αφορά τις προτεραιότητες του EXE, βάσει του μνημονίου συνεννόησης και της κοινής δήλωσης, καθώς και μέσω της πλατφόρμας ενδιαφερόμενων μερών. Προωθούν τον EXE στα μέλη τους.²³ Η παρότρυνση από την πλατφόρμα ενδιαφερόμενων μερών προς τα μέλη της, να συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία της στρατηγικής ανθρώπινων πόρων για ερευνητές (HRS4R), αποτελεί παράδειγμα υιοθέτησης των στόχων του EXE από τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, έχουν ενεργοποιηθεί τα προγράμματα-πλαίσια, για την υλοποίηση της πολιτικής του EXE, καθώς και για την παγίωση των δομικών στοιχείων του EXE. Η Επιτροπή στηρίζει αυτές τις προσπάθειες των κρατών μελών και των ενδιαφερόμενων μερών του τομέα της έρευνας, μέσω πολυάριθμων δράσεων, όπως ο μηχανισμός ERA-NET COFUND, οι πρωτοβουλίες βάσει του άρθρου 185 της Συνθήκης, ο κοινός προγραμματισμός, ο ιστότοπος EURAXESS και τα οριζόντια θέματα. Για παράδειγμα, το υπόδειγμα συμφωνίας επιχορήγησης για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» υποχρεώνει τον δικαιούχο να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να εφαρμόζει την Ευρωπαϊκή Χάρτα του Ερευνητή και τον κώδικα δεοντολογίας για την πρόσληψη ερευνητών²⁴. Επιπλέον, οι δικαιούχοι επιχορήγησης πρέπει να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών, καθώς και για την εξασφάλιση ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων σε όλες τις βαθμίδες²⁵.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και με τη συμβολή της πλατφόρμας ενδιαφερόμενων μερών, έχει δημιουργήσει τον **μηχανισμό παρακολούθησης του EXE (ΜΠΕ)**. Ο ΜΠΕ αναδεικνύεται σε βασικό στοιχείο της χάραξης πολιτικής για τον EXE. Επιτρέπει την παρακολούθηση του βαθμού στον οποίο τα κράτη μέλη, οι οργανισμοί χρηματοδότησης της έρευνας και τα ερευνητικά ιδρύματα στηρίζουν και υλοποιούν τον EXE.

²² Ο πρώτος από τους εν λόγω χάρτες πορείας εγκρίθηκε από την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση της Γερμανίας στις 16 Ιουλίου 2014.

²³ Βλ. για παράδειγμα τη δήλωση της ένωσης Science Europe για τον EXE, Δεκέμβριος 2013: http://www.scienceeurope.org/uploads/PublicDocumentsAndSpeeches/120717_Science_Europe_ERA_Statement.pdf, και το ενημερωτικό σημείωμα «An ERA for a change» της Ένωσης Ευρωπαϊκών Ερευνητικών Πανεπιστημίων (LERU), Μάιος 2014. http://www.leru.org/files/publications/BP_ERAOFCHANGE_FINAL.pdf

²⁴ Άρθρο 32 της γενικής συμφωνίας επιχορήγησης, http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/reference_docs.html#h2020-mga

²⁵ Άρθρο 33 της γενικής συμφωνίας επιχορήγησης

Οι προσπάθειες των παραγόντων της σύμπραξης του EXE μέχρι τώρα έχουν αποδειχθεί επιτυχείς και πληρούνται πλέον οι προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση του EXE. Ωστόσο, η ολοκλήρωση του EXE, όπως αντίστοιχα και της εσωτερικής αγοράς, είναι σταδιακή διαδικασία. Η προσήλωση όλων των παραγόντων της σύμπραξης του EXE θα αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα για την επιτάχυνση του ρυθμού υλοποίησης του EXE, ο οποίος επί του παρόντος ποικίλλει σε επίπεδο κρατών μελών χρηματοδότησης της έρευνας και διεξαγωγής έρευνας. Η ολοκλήρωση εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα των δράσεων που αναλαμβάνουν οι εν λόγω παράγοντες για την τήρηση των δεσμεύσεών τους, με απτά και μετρήσιμα οφέλη για την κοινωνία.

3. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Υλοποίηση του EXE

Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες υλοποίησης. Ο χάρτης πορείας του EXE σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα καταρτιστεί έως τα μέσα του 2015. Θα περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές και βασικά μέτρα για την αντιμετώπιση των σημείων συμφόρησης που έχουν απομείνει. Θα συμβάλει καθοριστικά στην καθοδήγηση της υλοποίησης του EXE σε εθνικό επίπεδο, αναγνωρίζοντας παράλληλα την ποικιλομορφία των εθνικών συστημάτων έρευνας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποδίδουν μεγαλύτερη προσοχή στον EXE κατά την κατάστροψη των εθνικών στρατηγικών έρευνας και καινοτομίας, οι οποίες υλοποιούνται με ειδικά προσαρμοσμένα εθνικά σχέδια δράσης και πρωτοβουλίες για τον EXE. Θα μπορούσαν να εξετασθούν διάφορες επιλογές για την προώθηση της ανάπτυξης του EXE, συμπεριλαμβανομένων των νομοθετικών επιλογών, εφόσον χρειαστεί, με βάση τις νέες διατάξεις σχετικά με τον EXE που περιέχονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα εγκαινιάσει διάλογο με τα κράτη μέλη σχετικά με το βέλτιστο δυνατό επίπεδο συντονισμού και εναρμόνισης των εθνικών στρατηγικών έρευνας και με τη συγκέντρωση της χρηματοδότησης στα πεδία των κοινωνικών προκλήσεων, ώστε να ενισχυθεί ο αντίκτυπος σε επίπεδο ΕΕ. Στα πιθανά αποτελέσματα θα μπορούσε να περιλαμβάνεται ο καθορισμός του ύψους της εθνικής χρηματοδότησης προς διάθεση εντός συντονισμένου ευρωπαϊκού πλαισίου, καθώς και μέτρων για την αύξηση του αριθμού των χωρών που έχουν δεσμευθεί για κοινό προγραμματισμό.

Είναι αναγκαία η περαιτέρω εναρμόνιση των εθνικών και ευρωπαϊκών χαρτών πορείας για τις ερευνητικές υποδομές, καθώς και της συναφούς συγκέντρωσης της χρηματοδότησης, προκειμένου να υλοποιηθούν οι βασικές βιώσιμες ευρωπαϊκές ερευνητικές υποδομές.

Τέλος, θα πρέπει να ενισχυθεί η διεθνής συνεργασία ως οριζόντια προτεραιότητα για τις δράσεις του EXE. Όπως αναφέρεται στη στρατηγική διεθνούς συνεργασίας για την έρευνα και την καινοτομία, η προσέγγισή της έναντι των χωρών της ΕΖΕΣ, των χωρών διεύρυνσης της ΕΕ και των χωρών που καλύπτονται από την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας, θα εστιαστεί στην προώθηση της ένταξης στον EXE ή της εναρμόνισης με αυτόν.

Συμμετοχή νέων ενδιαφερόμενων μερών

Τα εθνικά και ευρωπαϊκά ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να συμμετέχουν επαρκώς στην κατάρτιση των εθνικών σχεδίων δράσης του EXE και, κατ' επέκταση, στην υλοποίησή του, προκειμένου να διασφαλίζεται η πλήρης προσήλωσή τους στις αξίες και τα οφέλη του EXE. Η πλατφόρμα ενδιαφερόμενων μερών αποτελεί καλό εργαλείο, που συμβάλλει στη χάραξη πολιτικής για τον EXE και στην υλοποίησή του. Θα μπορούσε να επεκταθεί για να συμπεριλάβει περισσότερους ερευνητικούς φορείς. Η μελλοντική επιτυχία του EXE θα εξαρτηθεί από την ενεργό συμμετοχή και κινητοποίηση ερευνητών και ενδιαφερόμενων μερών, ώστε η έρευνα να αντανακλά τις κοινωνικές ανάγκες και προκλήσεις.

Μεγιστοποίηση των οφελών των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας για την κοινωνία

Υπάρχει ανάγκη για πληρέστερη ενσωμάτωση των στόχων έρευνας και καινοτομίας σε πολλές σχετικές πολιτικές, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Ο EXE επικεντρώνεται στη μεγιστοποίηση του δυναμικού των ανοικτών συστημάτων έρευνας της Ευρώπης και στην προώθηση της καινοτομίας. Επικεντρώνοντας τις προσπάθειές της σε ερευνητικούς τομείς, η Ευρώπη μπορεί να παράσχει το πλαίσιο για την ειδίκευση των περιφερειών στους τομείς εμπειρογνομοσύνης τους. Αυτή η πανευρωπαϊκή προσέγγιση της έξυπνης ειδίκευσης θα οδηγήσει σε πιο συμπαγή ερευνητική στρατηγική, στο πλαίσιο της οποίας τα δυνατότερα μυαλά ενώνονται για τη διεξαγωγή άριστης έρευνας. Οι διασυνοριακές περιφερειακές προσεγγίσεις συμβάλλουν στην εξάπλωση της αριστείας στην έρευνα και στην πληρέστερη συμμόρφωση προς τον EXE.

Η επίτευξη της πλήρους λειτουργικότητας του EXE πρέπει να αποτελέσει βασικό στόχο των μελλοντικών πρωτοβουλιών πολιτικής για την έρευνα και την καινοτομία. Σε αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να αναγνωριστούν η ανάγκη να αποδώσει η επιστήμη βιώσιμες λύσεις για τις κοινωνικές προκλήσεις, η αυξανόμενη απαίτηση για ακεραιότητα και λογοδοσία της έρευνας, καθώς και η ώθηση προς το νέο τρόπο διεξαγωγής και ανταλλαγής έρευνας, δηλαδή την «Επιστήμη 2.0».

Συνεχής στήριξη του EXE από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών μελών και των ενδιαφερόμενων μερών του τομέα της έρευνας για την ενίσχυση του EXE, παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με τις υπάρχουσες ορθές πρακτικές. Θα συστήσει μηχανισμό στήριξης πολιτικής στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» και θα διοργανώσει σεμινάρια αμοιβαίας μάθησης. Θα διασφαλίζει ότι το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» στηρίζει τη λειτουργία του EXE, τόσο μέσω στοχευμένων όσο και μέσω οριζόντιων μέτρων. Σαφές παράδειγμα της στήριξης του EXE από την ΕΕ αποτελεί ο επικείμενος Φορέας Συνταξιοδοτικής Αποταμίευσης για Ευρωπαϊκά Ερευνητικά Ιδρύματα (Retirement Savings Vehicle for European Research Institutions – RESAVER)²⁶, ο οποίος θα συμβάλει στην εγκαθίδρυση ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας για τους ερευνητές, με την άρση των εμποδίων στην

²⁶ <http://ec.europa.eu/euraxess/index.cfm/rights/resaver>

κινητικότητα των ερευνητών και την εξασφάλιση ασφαλών και βιώσιμων συντάξεων για τους επαγγελματίες της έρευνας.

Ενίσχυση της παρακολούθησης του EXE

Ο ΜΠΕ βασίζεται σε δείκτες και σε μηχανισμούς συλλογής δεδομένων, οι οποίοι έχουν συμφωνηθεί με τα κράτη μέλη. Η παρακολούθηση του EXE έχει αποδειχθεί χρήσιμη για τη μέτρηση της προόδου που σημειώνεται σχετικά με τις δράσεις πολιτικής του EXE. Ωστόσο, η διαδικασία αυτή έχει όρια, δεδομένου του εθελοντικού χαρακτήρα των ερευνών, ο οποίος περιορίζει τη χρησιμότητα των αποτελεσμάτων για τη χάραξη πολιτικής. Χρειάζεται να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για τον προσδιορισμό και τη βελτίωση βασικών δεικτών προόδου του EXE και την πιθανή επέκταση του πεδίου εφαρμογής του ΜΠΕ.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με την παρούσα έκθεση επιβεβαιώνεται η ικανοποιητική πρόοδος που έχει σημειώσει η σύμπραξη του EXE όσον αφορά την υλοποίησή του. Πληρούνται πλέον οι προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση του EXE, οι οποίες προσδιορίζονται στην ανακοίνωση του 2012 σχετικά με τον EXE:

- Τα κράτη μέλη θεσπίζουν όλο και περισσότερα μέτρα για τη στήριξη του EXE, τα οποία αντικατοπτρίζονται και στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων.
- Τα ενδιαφερόμενα μέρη υποστηρίζουν διαρκώς το θεματολόγιο του EXE.
- Η ΕΕ έχει ενσωματώσει τον EXE στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, παρέχει ουσιαστική χρηματοδότηση για μέτρα του EXE και προωθεί τις ανοικτές διαδικασίες προσλήψεων, την ανοικτή πρόσβαση σε δημοσιεύσεις και δεδομένα, καθώς και την ισότητα των φύλων, μέσω του προγράμματος «Ορίζων 2020».
- Έχει συσταθεί ισχυρός μηχανισμός παρακολούθησης, ο οποίος παρέχει στοιχεία για τον βαθμό προόδου και αποτελεί βασικό στοιχείο της χάραξης πολιτικής για τον EXE.

Η ολοκλήρωση του EXE, όπως αντίστοιχα και της εσωτερικής αγοράς, παραμένει σταδιακή διαδικασία. Ωστόσο, απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες ώστε να καταστεί ο EXE πλήρως λειτουργικός και τώρα πλέον, περισσότερο από ποτέ, εναπόκειται στα κράτη μέλη και στα ενδιαφερόμενα μέρη του τομέα της έρευνας η υλοποίηση των απαραίτητων μεταρρυθμίσεων και η επιτυχής λειτουργία του EXE.

Η συμμόρφωση προς τον EXE συνδέεται με βελτιωμένες επιδόσεις:

- Τα ανοικτά και ελκυστικά συστήματα έρευνας είναι πιο καινοτόμα.
- Τα συμμορφούμενα προς τον EXE ιδρύματα παράγουν μεγαλύτερο αριθμό δημοσιεύσεων και αιτήσεων για διπλώματα ευρεσιτεχνίας ανά ερευνητή.

Δεν υπάρχει μία ενιαία πορεία προς την υλοποίηση του EXE. Ειδικότερα:

- Ο EXE τείνει να είναι αποτελεσματικότερος όταν εφαρμόζονται εθνικά μέτρα τα οποία υποστηρίζονται από τους οργανισμούς χρηματοδότησης της έρευνας και τους ερευνητικούς οργανισμούς.

- Οι μικροί ερευνητικοί οργανισμοί φαίνεται ότι συμμορφώνονται λιγότερο προς τον ΕΧΕ από ό,τι οι μεγάλοι.